

Развој лексике српског језика

(Граматика 8, Дар речи, стр. 188-190)

I

Покушајте да дате одговоре на следећа питања.

Шта значи лексика? Да ли сте чули за овај термин? Пишете ли лексикон? Наведите по неколико речи из страних језика које учите, а које постоје у таквом или сличном облику у нашем језику, на пример спорт, филм, музика... Да ли задржавају исто или слично значење?

II

Упознаћемо се са терминима: лексика, лексикологија, лексикон, позајмљенице.

- **Лексика (лексички фонд) – скуп свих речи једног језика**
- **Лексикологија – део науке о језику који се бави речима**
- **Лексикон – речник**
- **Позајмљенице – речи преузете, позајмљене из страних језика**

Сами закључите из ког језика највише има речи у српском језику. Зашто је то тако? Који фактори утичу на то којих ће речи више бити у једном језику: историјски, географски, језички или сви по мало?

Погледајте илустрацију на 189. страни Граматике 8, Дар речи.

Прочитајте лекцију (Граматика 8, Дар речи, стр. 188-190) и урадите два задатка који се налазе у оквиру лекције. Проверити тачност у решењима датим на крају лекције (у прилогу).

Вежбање: Уради лексичке вежбе из Радне свеске на 138. страни (Прикладна употреба речи). Проверити тачност у решењима датим у прилогу.

III

Закључак:

Кад год може да се употреби српска реч, не треба користити страну реч. Позајмљеница није исто што и страна реч. Она је позајмљена, али је прилагођена нашем језику: добија наше наставке и користи се у српском језику. А када се страна реч прими у неизмењеном облику (осим што се евентуално пише ћирилицом, нпр. кул), а притом за одређени појам постоји наша реч, она не подлеже нашим правилима. Такве речи треба избегавати.

Прилог

Решења задатака из Граматике 8, Дар речи (Развој лексике српског језика):

- 188. страна – земљорадњом, сточарством, воћарством
- 190. страна – менаџер (организатор); по дифолту (по правилу, механички); фенси (модерно); кешом (готовински).

Решења задатака из Радне свеске (Језичка култура, лексичка вежба 1):

- 1. а) лепо, отмено, добро, згодно, привлачно... б) онога што се дешава иза позорнице / иза сцене в) свакодневној, уобичајеној г) добар, интересантан / занимљив, леп, одличан... д) пуно, попуњено
- 2. УЖАС – душевно стање великог страха, страве, грозе
УЖАСНО – на ужасан начин, страшно, грозно, језиво
СТРАВА – велики страх који доводи до физичке укочености, до запрепашћености, ужас, гроза
СТРАВИЧНО – на стравичан начин, у страви, обузет стравом, јако, силно, језиво
- 3. (5. задатак) б) хорора в) невероватно, веома... г) лоше, ружно д) невероватно, веома...
- 4. б) и г)

ЗАПАМТИ!

ЛЕКСИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Лексика је скуп свих речи једног језика.

Позајмљенице су речи позајмљене из страних језика:

- англицизми (из енглеског језика): спорт, филм, викенд
- германизми (из немачког језика): шоља, фарба, цигла
- хунгаризми (из мађарског језика): лопов, ципеле, соба
- русизми (из руског језика): искрен, опасан, пуковник
- бохемизми (из чешког језика): часопис, спис, улога
- турцизми (из турског језика): јогурт, јастук, комшија
- грцизми (из грчког језика): анђео, манастир, икона
- романизми (из италијанског, француског и шпанског језика): портрет, бомба